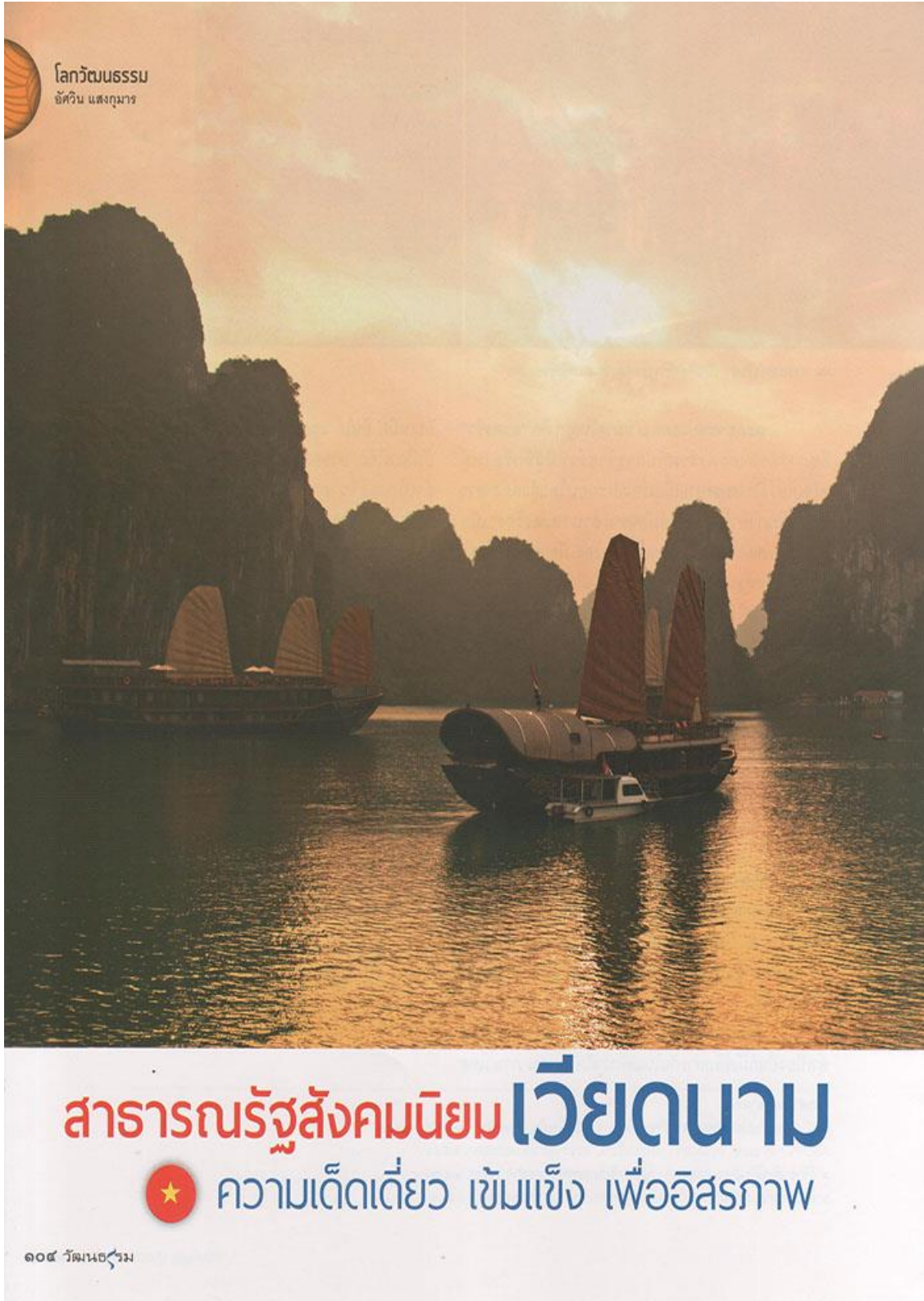

อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

เวียดนามปกครองด้วยระบบสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (Communist Party of Vietnam) เป็นพรรคการเมืองเดียวและมีอำนาจสูงสุด ด้วยความที่ประเทศต้องผ่านสงครามมาอย่างยาวนาน ส่งผลให้ชาวเวียดนามเป็นชนชาติที่มีความอดทน และขยันขันแข็ง ส่วนความเคลื่อนไหวทางด้านศิลปวัฒนธรรมได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีนเป็นหลัก เนื่องจากถูกจีนปกครองมาเป็นเวลานาน

★ ประวัติความเป็นมา

“เวียดนาม” (Vietnam) มีชื่ออย่างเป็นทางการคือ “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” (Socialist Republic of Vietnam) มีเมืองหลวงชื่อ “ฮานอย” (Hanoi) เวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน อาณาจักรแรกของเวียดนาม คือ อาณาจักรนามเวียด ซึ่งตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของจีนกว่า ๑,๐๐๐ ปี ภายหลังที่จีนเสื่อมถอยอำนาจจึงประกาศตัวเป็นอิสระ ต่อมากบฏไต้เซ็นได้รวบรวมเวียดนามจนเป็นหนึ่งเดียว ภายหลังตระกูลเหวียนปราบกบฏไต้เซ็นลงได้ จึงได้สถาปนาราชวงศ์เหวียนขึ้น

อารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์ในเวียดนามมีชื่อเสียงมากโดยเฉพาะอารยธรรมยุคหินใหม่ที่มีหลักฐานคือ “กลองมโหระทึกสำริด” และ “ชุมชนโบราณที่ดงเซิน” เขตเมืองเหงา ทางใต้ของปากแม่น้ำแดง สันนิษฐานว่าบรรพบุรุษของชาวเวียดนามโบราณผสมผสานระหว่างชนเผ่ามองโกลอยด์จากจีน ซึ่งเป็นชาวทะเล ดำรงชีพด้วยการปลูกข้าวแบบนาดำและจับปลา และอยู่กันเป็นเผ่าๆ โดยบ้านที่ก่อกำเนิดยุคหลังของเวียดนามเรียกยุคนี้ว่า “อาณาจักรวันลาง” มีผู้นำปกครองสืบต่อกันหลายร้อยปี เรียกว่า “กษัตริย์หุ่ง” แต่ถือเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์

๑๐๖ วัฒนธรรม

ยุคฝรั่งเศสยึดอำนาจและสงครามเวียดนามครั้งที่ ๑

สมัยจักรพรรดิยาหลง ฝรั่งเศสเริ่มเข้ามามีบทบาทจนในที่สุดจักรพรรดิโนเลี่ยนก็ส่งกำลังทหารมาโจมตี และยึดเวียดนามเป็นเมืองขึ้นได้สำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ มีการก่อตั้งขบวนการเวียดนามที่ขึ้น นำโดยโฮจิมินห์ ซึ่งต่อต้านฝรั่งเศสจนสำเร็จใน พ.ศ. ๒๔๙๗

ยุคหลังสงครามเวียดนามครั้งที่ ๒

จากข้อตกลงเจนีวาทำให้เวียดนามถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ กระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ สงครามก็ปะทุขึ้น และยืดเยื้อยาวนานถึง ๒๐ ปี ในที่สุดพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามก็เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ และรวบรวมเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้เป็นหนึ่งเดียวกันได้สำเร็จ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘

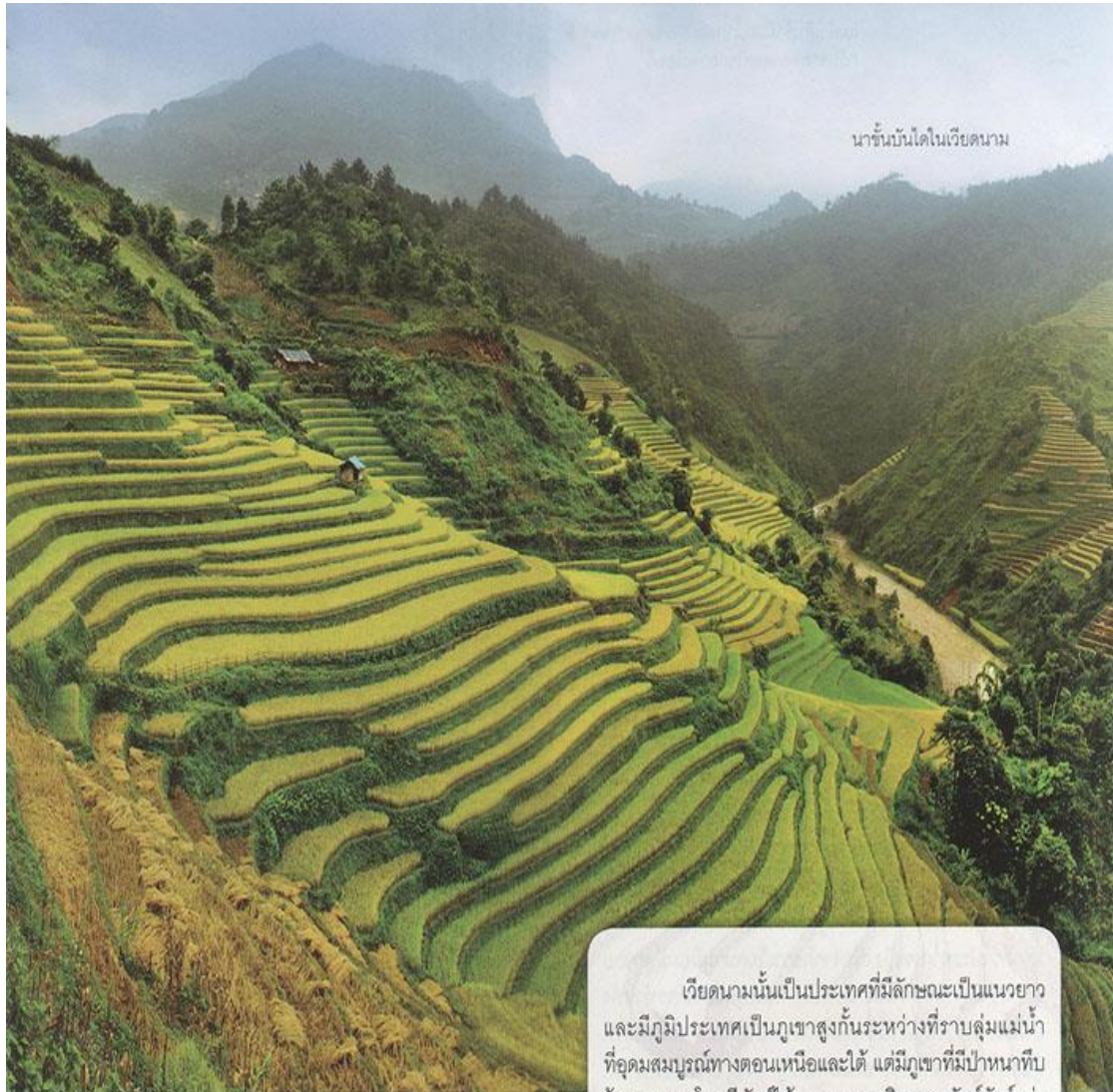
★ ภูมิศาสตร์

เวียดนามมีพื้นที่ ๓๓๑,๐๕๑ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกสุดของคาบสมุทรอินโดจีน เมื่อมองจากแผนที่ประเทศเวียดนามจะดูคล้ายตัว “S” โดยตอนบนและตอนล่างของประเทศกว้าง แต่จะคอดบริเวณตรงกลาง มีพรมแดนติดกับประเทศจีนทางทิศเหนือ ติด สปป. ลาว และประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันตก ติดอ่าวตังเกี๋ย ทะเลจีนใต้ ทางทิศตะวันออกและใต้

อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
 วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

นาขั้นบันไดในเวียดนาม

▲ ชาวนาเวียดนามยังคงทำนาในแบบแผนและวิธีการดั้งเดิม

เวียดนามนั้นเป็นประเทศที่มีลักษณะเป็นแนวยาว และมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันระหว่างที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ทางตอนเหนือและใต้ แต่มีภูเขาที่มีป่าหนาที่บริเวณร้อยละ ๒๐ โดยมีพื้นที่ไม้ ๑๓,๐๐๐ ไร่ และพันธุ์สัตว์กว่า ๑๕,๐๐๐ ชนิด มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกเปิดโล่งรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านทะเลจีนใต้ ทำให้มีโอกาสรับลมมรสุมและพายุหมุนเขตร้อน จึงมีฝนตกชุกในฤดูหนาว สามารถปลูกข้าวได้ปีละ ๒ ครั้ง (ฝนตกตลอดปี ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นประเทศที่มีความชื้นประมาณร้อยละ ๘๔ ตลอดปี มีปริมาณฝนจาก ๑๒๐ ถึง ๓๐๐ เซนติเมตร และมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๕ องศาเซลเซียส

ฉบับพิเศษ ประชาคมอาเซียน ๑๐๗

อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

แม่น้ำเดินข้ามแม่น้ำหอม (Perfume River) ▶
 กลับจากตลาดสดใจกลางเมืองเว้

★ **ประชากร ชาติพันธุ์**

เวียดนามมีประชากรมากกว่า ๘๙ ล้านคน ถือเป็นประเทศที่มีประชากรมากทีสุดเป็นอันดับ ๑๓ ของโลก โดยเป็นชาวเวียดนามร้อยละ ๘๖ (บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงทางตอนใต้ของประเทศ) นอกจากนั้นก็จะมีชนเผ่าอื่นๆ เช่น ตาย ไท เหมื่อง ฮัว (จีน) กัมพูชา นุง มัง ฯลฯ ซึ่งตามท้องถนนในเวียดนาม สิ่งที่เราัมักจะได้พบเห็นจนชินตานั้นก็คือ จักรยานและจักรยานยนต์ที่แล่นซวักไปมา พาหนะทั้ง ๒ ชนิดนี้พบเห็นได้ง่ายกว่ารถยนต์ ส่วนบรรยากาศยามเช้า จะเห็นร้านค้าหรือบ้านเรือนริมถนนนำเก้าอี้มาตั้งด้านหน้า แล้วล้อมวงจับกาแฟพร้อมชมวิวทิวทัศน์และผู้คนที่สัญจรผ่านไปมา

ปัจจุบันเวียดนามกำลังเผชิญกับปัญหาด้านอัตราส่วนทางเพศชายและหญิง เพราะจำนวนประชากรชายมากกว่าประชากรหญิง เนื่องจากชาวเวียดนามนิยมมีลูกชายมากกว่ามีลูกสาว จึงมีค่านิยมเลือกเพศบุตรโดยการทำแท้งเกิดขึ้น หากปัญหานี้ยังคงดำเนินต่อไปก็อาจจะส่งผลให้ผู้ชายจำนวนหนึ่งกลายเป็นคนไร้คู่ ซึ่งรัฐบาลเวียดนามก็กำลังพยายามแก้ปัญหาเรื่องนี้อยู่

★ **ศาสนา**

เวียดนามไม่มีศาสนาประจำชาติ แต่จากการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเทศเวียดนามมีประชากรถึงร้อยละ ๗๐ นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน ศาสนาคริสต์ร้อยละ ๑๕ ส่วนที่เหลือนับถือลัทธิขงจื้อ เต๋า และศาสนาอิสลามโดยมีชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นชาวจามอยู่ด้วย

★ **ศิลปวัฒนธรรม**

ศิลปวัฒนธรรมของเวียดนามส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากจีนและฝรั่งเศส และมีเทศกาลที่สำคัญๆ ได้แก่

เทศกาลเต็ด หรือ ตรุษญวน เป็นเทศกาลทางศาสนาที่สำคัญมีชื่อเต็มว่า “เต็ดเหวียนดาน” หมายความว่าเทศกาลแห่งรุ่งอรุณแรกของปี มีขึ้นระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ เป็นการเฉลิมฉลองความเชื่อในเทพเจ้าลัทธิเต๋า ขงจื้อ และศาสนาพุทธ และเป็นการเคารพบรรพบุรุษ

เทศกาลกลางฤดูใบไม้ร่วง ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี ชาวบ้านประกวดทำขนมเบี๊ยะโกญวน (บันตริงทุ) พร้อมทั้งจัดขบวนแห่เซ็ดมั่งกร เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อดวงจันทร์

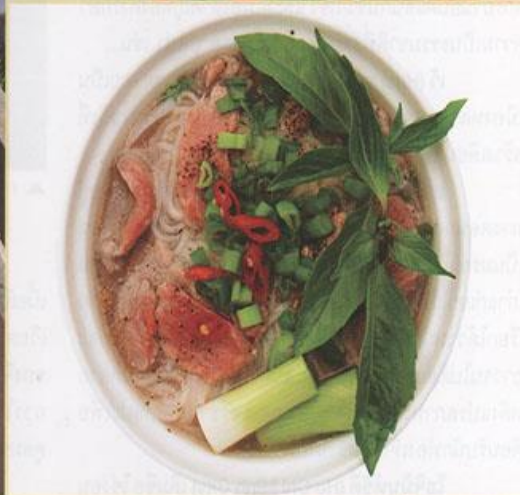
อัศวิน แสงกุมาร. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

▲ ชุดอ่าวหญ่าย

▶ แหนมหรือเปาะเปี๊ยะเวียดนาม

▶ เฟอ อาหารขึ้นชื่อชาวเวียดนาม

★ การแต่งกาย

ชุดประจำชาติของเวียดนาม “อ่าวหญ่าย” โดยตัวเสื้อจะคล้ายกิ๊พ้าของจีน เป็นเสื้อผ้าไหมยาว สวมทับกับกางเกง เหมือนกันทั้งหญิงและชาย แต่ปัจจุบันจะมีแต่ฝ่ายหญิงเท่านั้นที่นิยมใส่อ่าวหญ่าย ส่วนฝ่ายชายจะใส่ในพิธีแต่งงานหรือพิธีศพเท่านั้น

★ อาหารการกิน

ชาวเวียดนามรับประทานข้าวเจ้าเป็นอาหารหลัก เหมือนกับชาวไทย นอกจากข้าวแล้วยังนิยมอาหารประเภทเส้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากจีนด้วย

แหนม (Nem) หรือเปาะเปี๊ยะเวียดนาม เป็นแผ่นแป้งห่อเนื้อสัตว์ร่วมกับผักต่างๆ รับประทานคู่กับน้ำจิ้มหวาน และเครื่องเคียงอื่นๆ

แหนมเนือง (Nem Nuong) เรียกได้ว่าเป็นอาหารประจำชาติของเวียดนามเลยทีเดียว แหนมเนืองทำจากเนื้อสัตว์เสียบไม้ย่าง เวลารับประทานก็จะหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ พอดีคำ วางลงบนแผ่นแป้งใส่ผักสดและเครื่องเคียงต่างๆ ราดด้วยน้ำจิ้มแล้วห่อเป็นคำ

เฟอ (Pho) มีลักษณะคล้ายก๋วยเตี๋ยว แต่ได้พัฒนารสชาติเป็นของตัวเอง มีเส้นแบนยาว ขนาดใหญ่กว่าก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็กของไทยเล็กน้อย บางครั้งเป็นเส้นกลมคล้ายขนมจีน น้ำซุปเคี้ยวจากเนื้อวัวหรือไก่ ใส่เนื้อสัตว์ต่างๆ รับประทานคู่กับเครื่องเคียงที่เป็นผักสดนานาชนิด

ฉบับพิเศษ ประชาคมอาเซียน ๑๐๙

★ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย

อาคารสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ได้รับอิทธิพลมาจากจีนอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากถูกจีนปกครองเป็นเวลานาน ส่งผลต่อศิลปะหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นพระราชวัง วัด หรือสุสาน สำหรับในฮานอย ก็จะมีบ้านเรือนหนาแน่น จักรยานยนต์แล่นกันขวักไขว่ และมีเมืองสำคัญที่ยังคงรักษาความเป็นธรรมชาติที่สวยงามเอาไว้หลาย ๆ แห่ง เช่น...

เว้ (Hue) อยู่ทางภาคกลางของเวียดนาม เคยเป็นเมืองหลวงของเวียดนาม มีพระราชวังเว้เป็นพระราชวังที่สร้างเลียนแบบพระราชวังต้องห้ามในประเทศจีน

ฮอยอัน (Hoi An) เป็นเมืองท่าโบราณเล็กๆ อยู่ทางตอนกลางของประเทศ ที่สำคัญได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก ที่นี่ยังคงสภาพบ้านเรือนเก่าแก่เอาไว้ได้ดี บ้านของชาวฮอยอันโบราณจะยาวมาก เรียกได้ว่าหน้าบ้านติดกับถนนสายหนึ่ง ส่วนหลังบ้านก็จะยาวจนไปติดถนนอีกสายหนึ่งเลยทีเดียว ปัจจุบันบ้านหลายหลังแปรสภาพเป็นร้านค้าและแกลเลอรีขายงานศิลปะเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม

โฮจิมินห์ซิตี้ (Ho Chi Minh City) เดิมชื่อ เซ่งฮอน อดีตเคยเป็นเมืองหลวงของเวียดนามได้มาก่อน ที่นี่ยังมีท่าเรือน้ำลึกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ช่วงที่ฝรั่งเศสเข้ามาปกครองก็ได้วางผังเมืองและก่อสร้างถนนใหม่ บ้านเมืองรวมถึงตึกรามบ้านช่องก็จะเป็นแบบตะวันตกไปหมด และมีตึกสูงทันสมัยเกิดขึ้นมากมาย

★ ศิลปะการแสดง การละเล่น

สำหรับละครที่นิยมเล่นในแทบทุกภาคของเวียดนามนั่นก็คือ “ฮัตบอย” (Hat boi) หรืออุปรากรจีนในแบบฉบับของเวียดนาม ซึ่ง “ฮัต” แปลว่า ร้องเพลง ส่วน “บอย” แปลว่า แสดงท่าทาง รวมกันแล้วก็จะหมายถึงการแสดงที่มีการขับร้องและลีลาท่าทางที่เป็นแบบแผนมาแต่ครั้งโบราณ ฮัตบอยพัฒนาเป็นรูปแบบของเวียดนามมากขึ้น เช่นคำร้องแปลเป็นภาษาเวียดนาม ทำนองเพลงประพันธ์ขึ้นใหม่

▲ การแสดงหุ่นกระบอกน้ำของเวียดนาม

เนื้อเรื่องก็แต่งขึ้นใหม่เช่นกัน บางเรื่องก็มีการนำประวัติศาสตร์เวียดนามมาแสดง แต่ส่วนประกอบอื่นๆ ก็ยังคงลักษณะของจีนไว้มาก เช่น เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า การจัดฉาก การใช้อุปกรณ์ และการสร้างฉากแบบสัญลักษณ์ไม่ให้อึดอัดจริง เป็นต้น

ฮัตเชอ (Hat cheo) เป็นละครเวทีที่นิยมเล่นทางภาคเหนือของเวียดนาม ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากเพลงและระบำพื้นเมือง รวมทั้งศิลปะการแสดงของตัวตลก ชาวนาทางภาคเหนือจะนิยมแสดงกันในช่วงเก็บเกี่ยวและเทศกาลต่างๆ ในเวลาต่อมามีเนื้อหาแสดงที่เน้นวิจารณ์เสียดสีสังคม เชื่อกันว่าการแสดงนี้ได้รับการถ่ายทอดจากละครชิงเสียดสีของจีน แต่ปัจจุบันเนื้อเรื่องนำมาจากยุโรปก็มี เกาหลีก็มี เรียกได้ว่าเป็นละครในชนบทและละครที่ทำรายได้ในเมืองใหญ่ๆ ทางภาคเหนือ

การแสดงหุ่นกระบอกน้ำ (Water Puppet Theatre) เป็นการแสดงที่หาชมได้ในกรุงฮานอย เป็นศิลปะการเชิดหุ่นที่สืบทอดกันมานาน มีวิธีเชิดที่ไม่เหมือนที่ใดในโลกเพราะผู้เชิดต้องเชิดหุ่นในน้ำ โดยยืนเข้าน้ำครึ่งตัวอยู่หลังฉาก ตัวหุ่นก็จะลอยเล่นอยู่บนผิวน้ำด้านหน้าฉาก ส่วนเนื้อหาก็คือบอกล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวบ้านตั้งแต่สมัยโบราณ

อัศวิน แสงกumar. “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง เพื่ออิสรภาพ”
วัฒนธรรม. 52(พิเศษ) : หน้า 104 – 111.

▲ วัดกว๋าวใต้ แตกต่างจากวัดทั่วไปในศาสนาพุทธ ด้วยสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างความศรัทธาอันหลากหลาย

Tất cả mọi người sinh ra đều được tự do và bình đẳng về nhân phẩm và quyền lợi. Mọi con người đều được tạo hóa ban cho lý trí và lương tâm và cần phải đối xử với nhau trong tình anh em.

ตัวอย่างการเขียนภาษาเวียดนาม

★ ภาษา

ประเทศเวียดนามมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาเวียดนาม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ วงการวิชาการเวียดนามได้ลงประชามติที่จะใช้ตัวอักษรละตินแทนตัวอักษรจีนในการเขียนภาษาเวียดนาม อักษรเวียดนามที่ใช้ในปัจจุบันเรียกว่า “อักษรโกวิกหังจือ” (Quoc Ngu) เป็นการนำอักษรละตินมาประยุกต์ใส่เครื่องหมายต่างๆ แทนวรรณยุกต์ เพื่อให้การออกเสียงได้ตรงมากยิ่งขึ้น อักษรโกวิกหังจือได้รับความนิยมเมื่อศตวรรษที่ ๒๐ นี้เอง แต่ก่อนจะใช้ “อักษรจือโนม” ซึ่งเป็นอักษรที่ประยุกต์มาจากอักษรของจีน ภายหลังจากจึงมีการประดิษฐ์อักษรโกวิกหังจือขึ้นก็มีการใช้ผสมกัน แต่ภายหลังจากอักษรจือโนมลดความนิยมลงเรื่อยๆ จนเหลือแต่อักษรโกวิกหังจือในที่สุด

เอกสารอ้างอิง
เวียดนาม : ดอว์ไม่ห่งไท่ลงความ, สังกุมิ ละอ้อ, กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์, ๒๕๔๕.
ASEAN mini book, กรุงเทพฯ : กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๔.
มาวู้จักอาเซียนกันเถอะ, กรุงเทพฯ : กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๓.
มาสิ๊น ติลกว๋าวใต้, ระบักและละครังเออซี, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

★ ประโยคง่ายๆ รู้ไว้ใช้ว่า...

- ชินจ่าว = สวัสดี
- โดย เติน หล่า... = ฉันทชื่อ...
- ก่ามเอิน = ขอบคุณ
- ชินไหลย = ขอโทษ
- ด่ามเบียด = ลาก่อน
- จู้บ หงู งอน = ราตรีสวัสดิ์
- เบ็ดเดือกคง = ลดราคาได้ไหม

ฉบับพิเศษ ประชาคมอาเซียน ๑๑๑